

Ze ademen woorden, proeven klanken en verbinden lettergrepen. Drie stadsdichters over de rol van poëzie in hun leven.

De Utrechtse stadsdichter Baban Kirkuki (48) vluchtte in 1999 uit Iraaks-Koerdistan. In 2006 debuteerde hij met de bundel *Op weg naar Ararat*.

“Ik ben dagelijks bezig met poëzie en maak schetsen in mijn hoofd en binnenste. Ik sla alles op. Beelden, geluiden en gedachten over het leven. Helaas kan ik niet zeggen: nú maak ik een moment vrij om gedichten te maken. Ik moet de behoefte voelen om te schrijven. Vanuit leegte kan ik niks maken. Er gebeurt veel in mijn hoofd. Ik beschouw mijn hoofd als een zee. Als die overloopt, schrijf ik.

Ik wandel graag door Utrecht en kijk dan om me heen. Naar de oude gebouwen en het water van de Oude Gracht. Dan voel ik dat ik in de geschiedenis leef, terwijl het nu is. Ik ben blij met het leven dat ik heb en met wat ik heb bereikt. Maar blijdschap gaat snel voorbij. Ik ben door de tegenslagen in mijn leven meer getraind voor het verdriet. Afscheid, dood, oorlog.

‘IK BESCHOUW MIJN HOOFD ALS EEN ZEE; ALS DIE OVERLOOPT, SCHRIJF IK’

Die frustraties en blokkades verdiepen je leven, geven me inspiratie. Zonder verdriet blijft literatuur en poëzie plat. Als dichter moet je je overgeven aan het leven. Als je naar een boom kijkt, zie je de vruchten en bladeren. Wat we niet zien, is hoeveel moeite de wortels doen om de vruchten te laten groeien. Met andere woorden: wat er op dieper niveau gebeurt, is onzichtbaar. Maar ik haal mijn inspiratie ook uit lichte, kleine, hoopvolle dingen. Uit de natuur. Of iets waar ik me over verwonder.

ik was al heel jong met taal bezig. Als mijn moeder het woord ‘Gosha’ zei – ‘lekker’ in het Koerdisch – keek ik hoe zij haar mond bewoog en las haar melodie. Het woord leefde voor me, ze moest het blijven herhalen. Maar het is niet één ding waardoor je dichter wordt, het zijn allemaal beekjes, rivieren die stromen naar de zee. De oorlog in Irak was ook een voedingsbodem. Ik schreef gedichten voor de landelijke krant Al Iraq. In verdedigde bewoordingen bekritiseerde ik het regime van Saddam Hoessein. In 1999 vroegen ze me propaganda-gedichten te schrijven voor Saddam. Dat wilde ik absoluut niet en ik vluchtte naar Nederland. Inmiddels voelt Nederland en het Nederlands heel vertrouwd en werk ik aan mijn vijfde bundel. Maar een echte dichter is nooit helemaal tevreden met zijn werk. Ik ben wel blij met een aantal gedichten, zoals: *Wil je terug gaan?* met de zinnen: *ik schommel in twee werelden / de ene waar ik nu in leef / de andere in mijn dromen*. Maar het mooiste gedicht moet nog komen.” ○